

Årsregnskap for Sivilombudsmannen 2020

Ledelseskomentarer

Innledning

I henhold til tilpasningene til det statlige økonomiregelverket som Stortingets presidentskap har vedtatt for Sivilombudsmannen, legges det fram et årsregnskap i tråd med kravene som gjelder for departementer, jf. økonomiregelverkets bestemmelser pkt. 2.3.3 og 3.4.

Sivilombudsmannen rapporterer til Stortinget om virksomheten i 2020 i sine årsmeldinger, Dokument nr. 4 (2020-2021) og Dokument nr. 4.1 (2020-2021). Virksomheten fører regnskap iht. kontantprinsippet.

Formål

Sivilombudsmannen er et av Stortingets eksterne kontrollorganer og utfører sin virksomhet i tråd med Lov om Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannsloven) av 22. juni 1962 og Stortingets instruks for ombudsmannen av 19. februar 1980. Virksomheten har som formål å arbeide for at det i den offentlige forvaltning ikke blir gjort urett mot den enkelte borger og at embets- og tjenestemenn og andre som virker i forvaltningens tjeneste ikke gjør feil eller forsømmer sine plikter. Ombudsmannen besøker også steder der mennesker er frihetsberøvet for å forebygge tortur, umenneskelig og nedverdiggende behandling.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten og Finansdepartementets rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap. Årsregnskapet gir et dekkende bilde av Sivilombudsmannens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vesentlige forhold

Sivilombudsmannen har samlet disponert tildelinger på ca 94,55 millioner kroner på eget budsjettkapittel. Samlet tildeling på kapittel 43 post 01 består av opprinnelig tildeling for 2020, overført mindreforbruk fra 2019, samt kompensasjon for lønnsoppgjør, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. I tillegg har Sivilombudsmannen disponert belastningsfullmakt fra Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) for utgifter i forbindelse med samlokalisering og administrative tjenester, jf. bevilgningsrapporteringen.

Forbruket er på ca 88,9 millioner kroner. Refusjoner fra Nav på ca 3,5 millioner kroner er regnet med, og innebærer at ombudsmannen har et mindreforbruk på ca 5,6 millioner kroner i forhold til bevilgning. Mindreforbruket utgjør 5,94 prosent av samlet tildeling for 2020. Fem prosent av årets tildeling er søkt overført til 2021.

Avviket mellom rapporterte utgifter/inntekter og disponible bevilgninger i 2020 skyldes i hovedsak tre forhold:

1. Vesentlig høyere sykepenge- og foreldrepengerefusjoner enn antatt.
2. Redusert aktivitet knyttet til covid 19-pandemien.
3. En større anskaffelse av sak-/arkivsystem ikke gjennomført som anslått.

Nærmere redegjørelse er gitt nedenfor.

Utbetalinger til lønn og annen drift i 2020

Lønnsutgiftene

Ombudsmannens saksbehandlere er virksomhetens viktigste ressurs for å sikre både kvalitet og kvantitet og derigjennom ombudsmannens autoritet og gjennomslagskraft. Våre ansatte er attraktive i arbeidsmarkedet. De senere år har turnover vært på et akseptabelt nivå. I 2020 sluttet to fast ansatte saksbehandlere og én studentmedarbeider, mens tre ansatte gikk ut i arbeidspolis. Vi antar at stabiliteten i arbeidsstokken i 2020 tilskrives et spesielt arbeidsmarked dette året, og at turnover kan øke igjen når arbeidsmarkedet er mer normalt.

Lønnsutgiftene er økt. Med arbeidsgiveravgift mv. og korrigert for refusjoner, beløp lønnsutgiftene seg til ca 66 millioner kroner, mot 63,8 millioner kroner i 2019 (note 2). Den totale økningen på ca 2,3 millioner kroner i forhold til året før skyldes i hovedsak at vi har ansatt en del flere medarbeidere for å ta høyde for turnover og sykefravær, samt deltidsstudenter, timelønnte og honorarmottakere, og inneholder også helårseffekten av lønnsoppgjøret i 2019. Utbetalingene til lønn har isolert sett økt med 2,7 millioner kroner. Årsverkforbruket er økt med 2,83 årsverk fra 2019 til 2020. I økningen inngår virkning av flere ansatte, korrigert for effekter av sykefravær og at en del ansatte arbeider i redusert stilling.

I utgiftene til lønn inngår også honorarer, som har vært relativt høye i 2020 pga. behov for setteombudsmann i saker om Oslo kommune. Utgiftene til de to setteombudsmennene beløp seg til ca 0,27 millioner kroner.

Nav-refusjonene, som reduserer de samlede utbetalingene til lønn, har vært vesentlig høyere i 2020 enn året før. Økningen i Nav-refusjonene reflekterer en økning i sykefraværet i 2020. De totale refusjonene er økt med ca 1,15 millioner kroner i forhold til 2019.

Lønnsandel av driftsutgiftene er om lag 73,4 prosent.

Investeringer

Utgiftene til investeringer er økt med 0,92 millioner kroner fra 2019 til 2020, og skyldes både normale utskiftninger av IT-utstyr og supplering av utstyr til fjernarbeid i forbindelse med pandemien. Investeringene beløper seg totalt sett til ca 1,025 millioner kroner, hvorav ca 0,94 millioner er IT-utstyr til bl.a. hjemmekontor og møteromsoppgradering for telekonferanser. Forøvrig er det investert noe i møbler og utstyr til utlån.

Andre driftsutgifter

Andre utbetalinger til drift utgjorde ca 23,9 millioner kroner. Det er totalt sett en reduksjon på 1,6 millioner kroner i forhold til 2019. Store utgiftsposter som reiser, kurs og møtevirksomhet er naturlig nok redusert i 2020 som følge av pandemien.

Husleie er den største enkeltutgiften. Husleie for Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) inngår i denne posten. Av de samlede husleieutgiftene på ca 12,7 millioner utgjør Sivilombudsmannens egne husleieutgifter 10,8 millioner kroner. Husleien er prisregulert i 2020.

Utgiftene til leie av maskiner, inventar og lignende på 1,8 millioner kroner er i hovedsak IT-relaterte, og knytter seg til IT-utstyr og lisens for IT-tjenester. Beløpet er redusert med 0,29 millioner kroner, i hovedsak fordi en del utgifter som tidligere var regnet lisenser i henhold til leveransemodellen med vår eksterne IT-leverandør nå er kontert som kjøp av andre fremmede tjenester.

Kjøp av konsulenttjenester beløp seg til ca 1,26 millioner kroner, og er redusert med 0,12 millioner kroner i forhold til 2019. I denne posten inngår bl.a. konsulenttjenester til IT-utvikling og kjøp av ekstern ekspertise til Forebyggingsenheten. IT-konsulenttjenestene har vært påvirket av at anskaffelsen av nytt sak- og arkivsystem, som var planlagt med større utgifter i 2020, ble stilt i bero og erstattet med oppgradering av eksisterende system. Utgifter til dette har dermed påløpt i mindre grad i 2020 enn antatt, og en del aktivitet er forskjøvet til 2021. Det samme gjelder konsulentutgifter knyttet til robotisering av arbeidsprosesser.

Øvrige driftsutgifter viser en reduksjon på 1,5 millioner kroner fra 2019 til 2020, som i hovedsak skyldes redusert aktivitet.

Belastningsfullmakter

I 2020 har Sivilombudsmannen, i tråd med Stortingets vedtak i 2014, vært samlokalisert med og ytt administrative tjenester til Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM). Fra 2020 har NIM i all hovedsak overtatt egen administrativ drift innen bl.a. økonomi-, lønn- og personalforvaltning, men ombudsmannen yter fortsatt støtte innen bl.a. kontordrift, resepsjonstjeneste og administrativ rådgivning.

Utgiftene til NIM i 2020 som er belastet NIMs bevilgning fremkommer i Sivilombudsmannens artskontorrapportering med tilhørende noter. I 2020 har Sivilombudsmannen belastet NIMs bevilgning, kapittel 45 Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, post 01, med drøyt 2 millioner kroner i forbindelse med samlokaliseringen. Hoveddelen av det som er betalt av Sivilombudsmannen gjelder husleie, som beløp seg til ca 1,88 millioner kroner.

Mellomværende med statskassen

Mellomværende med statskassen utgjorde pr. 31.12.2020 ca 2,5 millioner kroner. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværendet består av. Foruten rapportert mellomværende hadde Sivilombudsmannen påløpt leverandørgjeld på ca 0,076 millioner kroner som ikke er betalt og derfor ikke fremkommer som utgift i årsregnskapet. Jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 8. Sivilombudsmannen har ikke kapitalposter i statens kapitalregnskap.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor for Sivilombudsmannen. Årsregnskapet for 2020 er ikke ferdig revidert, men revisjonsberetningen antas å foreligge innen utløpet av 2. kvartal 2021.

Revisjonsberetningen for årsregnskapet offentliggjøres på ombudsmannens nettsider når den har blitt offentlig tilgjengelig.

Virksomheten forvalter ingen statlige fond.

Oslo, 1. februar 2021

Hanne Harlem
sivilombudsmann

Dokumentet er godkjent elektronisk og har ikke håndskrevet underskrift.

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige

virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen *Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen* bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Noter viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskonto) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.